

X. HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU A ROZPOČTŮ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

A. Hospodaření státního rozpočtu

(zpracovalo MF ČR)

Státní rozpočet na rok 2005 byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR zákonem č. 675/2004 Sb. ze dne 15. prosince 2004, který stanovil jeho příjmy ve výši 824,8 mld. Kč, výdaje ve výši 908,4 mld. Kč a schodek ve výši 83,6 mld. Kč.

Schválený státní rozpočet na rok 2005 nezahrnoval později přijatý zákon č. 1/2005 Sb., kterým se změnil zákon o rozpočtovém určení daní. Podle tohoto zákona byly posíleny příjmy krajů u sdílených daní z 3,1 % na 8,92 % (tj. o 27,3 mld. Kč) na úkor daňových příjmů státního rozpočtu a zároveň posíleny příjmy státního rozpočtu u daně z minerálních olejů z 80 % na 90,9 % (tj. o 7,4 mld. Kč) na úkor příjmů Státního fondu dopravní infrastruktury. Skutečné plnění státního rozpočtu v roce 2005 tedy probíhalo v podmínkách, které nejsou ve schváleném rozpočtu promítnuty, a jejich srovnání by tudíž nebylo objektivní. Z tohoto důvodu je plnění státního rozpočtu vztaženo k tzv. korigovanému rozpočtu, který vliv výše uvedeného zákona zahrnuje. Korigovaný rozpočet je tedy na straně příjmů i výdajů nižší o 19,9 mld. Kč (na straně výdajů byly tyto prostředky celoročně vázány) a nemá tedy vliv na schodek státního rozpočtu. Pro lepší meziroční srovnatelnost je také korigována skutečnost roku 2004 na podmínky nového rozpočtového určení daní, a to pouze u příjmových položek (týká se pouze daňových příjmů).

V roce 2005 dosáhly **celkové příjmy státního rozpočtu** 866,5 mld. Kč, **celkové výdaje** 922,8 mld. Kč a výsledný **schodek** činil 56,3 mld. Kč.

Plnění státního rozpočtu

v mld. Kč

	Skutečnost rok 2004	Skutečnost rok 2004 korigovaná *)	2005		Skutečnost rok 2005	Plnění korig.rozpočtu v %	Index 2005/2004 korig.
			schválený rozpočet	rozpočet po změnách korigovaný **)			
Příjmy celkem	769,2	751,3	824,8	804,9	866,5	107,6	115,3
Výdaje celkem	862,9	845,0	908,4	888,5	422,5	47,6	103,6
Saldo	-49,7	-49,7	-83,6	-83,6	3,8	x	x

*) upraveno na podmínky roku 2005 (dle zákona č.1/2005 Sb.)

**) schválený rozpočet upravený o vliv zákona č. 1/2005 Sb. a o rozpočtová opatření k 30. 6. 2005

V roce 2005 inkasoval státní rozpočet **celkové příjmy** ve výši 866,5 mld. Kč, tj. 107,6 % korigovaného rozpočtu po úpravách. Proti roku 2004 je to o 115,2 mld. Kč, tj. o 15,3 %, více.

Příjem státního rozpočtu z **DPH** dosáhl 146,8 mld. Kč, což představuje 95,2 % korigovaného rozpočtu a meziroční růst o 17,2 mld. Kč, t.j. o 13,2 %, přičemž korigovaný rozpočet počítal s růstem o 19,0 %.

Na státní rozpočet v roce 2005 připadlo z celkového výnosu **spotřebních daní** 103,6 mld. Kč, což je o 9,2 % nad korigovaným rozpočtem. Na celkovém výnosu spotřebních daní měla největší podíl **daň z minerálních olejů**, přibližně čtvrtinu tvořila **spotřební daň z tabákových výrobků a inkaso ostatních položek** bylo méně významné.

Schválený státní rozpočet počítal, že inkaso z **daní z příjmu fyzických osob** bude činit 103,4 mld. Kč, resp. po promítnutí zákona č. 1/2005 Sb. 95,5 mld. Kč. Dosažená skutečnost 94,8 mld. Kč jej naplnila na 99,2 %, při meziročním růstu (měřeno ke korigované skutečnosti roku 2004) o 6,9 mld. Kč, t.j. o 7,8 % (korigovaný rozpočet počítal s celoročním růstem o 7,6 mld. Kč, t.j. o 8,6 % proti srovnatelné skutečnosti 2004).

Rozhodující část této daně tvoří **daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků**. Objem daňových příjmů ze závislé činnosti, náležící státnímu rozpočtu dosáhl výše 76,3 mld. Kč, při naplnění rozpočtu na 99,8 %. Meziročně pak tyto příjmy vzrostly o 5,7 mld. Kč, t.j. o 8,0 %.

Na **daní z kapitálových výnosů** srážené podle zvláštní sazby inkasoval státní rozpočet 4,5 mld. Kč, t.j. o 0,9 mld. Kč (o 16,3 %) méně než bylo rozpočtováno. Ve srovnání s rokem 2004 byla tato skutečnost nižší o 0,1 mld. Kč.

Na **daní z příjmů placené na základě daňového přiznání** inkasoval státní rozpočet 13,9 mld. Kč, což představovalo 102,2 % rozpočtu. Proti roku 2004 bylo inkaso vyšší o 1,3 mld. Kč, t.j. o 10,6 %.

Z celkového inkasa **daně z příjmů právnických osob** připadlo na **státní rozpočet** 100,3 mld. Kč, což je o 21,3 mld. Kč, t.j. o 27,0 % nad srovnatelnou úrovní roku 2004 a o 18,7 mld. Kč, t.j. o 22,9 % více než předpokládal rozpočet po změnách (upravený o vliv zákona č. 1/2005 Sb.).

Za rok 2005 inkasoval státní rozpočet na **správních poplatcích** 3,7 mld. Kč, z toho formou kolkové známky bylo vybráno 1,3 mld. Kč. Předpokládaný výnos ve státním rozpočtu ve výši 4,1 mld. Kč nebyl splněn o 0,4 mld. Kč, což představuje plnění na 91,0 %. Proti roku 2004 bylo na správních poplatcích vybráno o 0,3 mld. Kč více, to je meziroční růst o 8,4 %.

Vykázaná **skutečnost poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí** činila 1,26 mld. Kč a naplnila tak jejich předpokládanou rozpočtovanou výši na 96,6 %.

Za rok 2005 činily **odvody celních příjmů** ve prospěch účtu státního rozpočtu 1,3 mld. Kč, což je o 0,6 mld. Kč, t.j. o 78,6 % více než bylo rozpočtováno.

Daně z majetkových a kapitálových převodů plynoucí do státního rozpočtu činily 8,1 mld. Kč, t.j. 94,3 % rozpočtované částky při meziročním poklesu o 2,3 mld. Kč, t.j. o 21,9 %. Příjem státního rozpočtu z **daně dědické** činil 103 mil. Kč, při naplnění rozpočtu na 103,0 %. Inkaso **daně darovací** dosáhlo částky 510 mil. Kč, což představuje pouze 63,8 % rozpočtované částky a o 308 mil. Kč (o 37,7 %) méně než v roce 2004. Inkaso **daně z převodu nemovitostí** ve výši 7,5 mld. Kč naplnilo schválený rozpočet ze 97,3 %. Oproti roku 2004 bylo nižší o 1,8 mld. Kč, t.j. o 20,8 %.

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti placené povinně plátcí podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění, dosáhlo v roce 2005 výše 311,2 mld. Kč. Proti roku 2004 vzrostl výběr pojistného o 17,9 mld. Kč, což představuje zvýšení o 6,1 %. Ve srovnání s rozpočtem bylo inkasováno méně o 3,6 mld. Kč. Schválený rozpočet, u kterého nedošlo v průběhu roku k žádným změnám, byl splněn na 98,9 %.

Pojistné na důchodové pojištění, které je sledováno ve státním rozpočtu jako závazný ukazatel, bylo v roce 2005 inkasováno ve výši 258,3 mld. Kč. Schválený rozpočet byl splněn na 99,0 %. Ve srovnání s rokem 2004 bylo na důchodovém pojištění vybráno více o 15,1 mld. Kč, což bylo více o 6,2 %. **Na dobrovolném důchodovém pojištění** bylo vybráno 49,6 mil. Kč.

Nedaňové příjmy státního rozpočtu dosáhly celkem 26,1 mld. Kč a byly tak nad úroveň rozpočtu po změnách o 8,7 mld. Kč, tj. o 49,9 %, ale pod úroveň roku 2004, a to o 5,4 mld. Kč (o 17,0%). Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace svou výší 94,8 mld. Kč překročily rozpočet o 46,1 mld. Kč, tj. o 94,4 %, při meziročním růstu o 43,6 mld. Kč, tj. o 85,2 %.

Na nedaňových příjmech se nejvíce podílelo seskupení položek „**příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem**“ ve výši 11,3 mld. Kč, což znamená překročení upraveného rozpočtu o 3,1 mld. Kč, tj. o 37,4 %. **Příjmy z úroků a realizace finančního majetku** byly upraveným rozpočtem sníženy o 632 mil. Kč na 3,6 mld. Kč; skutečné inkaso dosáhlo 5,0 mld. Kč, tj. 139,8 % rozpočtu. Proti roku 2004 byly vyšší o 0,9 mld. Kč, což ovlivnily prémie z emisí střednědobých a dlouhodobých dluhopisů (SDD). **Přijaté sankční platby a vratky transferů** představují další seskupení položek nedaňových příjmů. Jejich výše činila 4,4 mld. Kč a překročily tak upravený rozpočet o 2,6 mld. Kč při meziročním poklesu o 0,2 mld. Kč. Z toho přijaté sankční platby činily 1,6 mld. Kč a přijaté vratky transferů 2,8 mld. Kč. **Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy** dosáhly 3,8 mld. Kč při meziročním růstu o 0,4 mld. Kč. Jejich rozpočet po změnách byl naplněn na 165,6 %.

Přijaté splátky půjčených prostředků dosáhly výše 6,6 mld. Kč, což představovalo 131,3 % upraveného rozpočtu a meziroční pokles o 1,8 mld. Kč.

Upravený rozpočet **kapitálových příjmů** počítal s částkou 148 mil. Kč, skutečné plnění dosáhlo 969 mil. Kč (6,5 násobek rozpočtu). Překročení ovlivnily především vyšší **příjmy z prodeje pozemků a ostatních nemovitostí**, které dosáhly 838 mil. Kč (upravený rozpočet činil 130 mil. Kč).

Stanovený rozpočet **přijatých dotací** ve výši 30,6 mld. Kč (upravený v průběhu roku na 31,2 mld. Kč) byl ke konci roku 2005 naplněn v celkovém objemu 67,8 mld. Kč, tj. na více než dvojnásobek. Meziročně se tyto příjmy zvýšily o téměř 49,0 mld. Kč. Tento růst byl mimo jiné ovlivněn rostoucími **přijatými dotacemi od Evropské unie**, které meziročně vzrostly z 13,5 mld. Kč v roce 2004 na 22,4 mld. Kč. V rámci těchto dotací rostly **neinvestiční přijaté dotace od EU** z 2,8 mld. Kč v roce 2004 na 13,3 mld. Kč v roce 2005 (rozpočet 19,8 mld. Kč naplněn na 67,2 %), naopak **přijaté kompenzační platby** klesly z 10,5 mld. Kč na 8,9 mld. Kč (rozpočet 9,5 mld. Kč naplněn na 94,6 % - vliv zhodnocování kursu Kč/Euro). **Investiční dotace přijaté od EU** dosáhly stejně jako v roce 2004 výše 0,2 mld. Kč (rozpočet 1,3 mld. Kč naplněn na 13,6 %). Příjemcem 12,7 mld. Kč z 13,3 mld. Kč neinvestičních dotací od EU **byla kapitola Ministerstvo zemědělství** (z toho 6,3 mld. Kč ve formě přímých plateb, 4,3 mld. Kč na Horizontální plán rozvoje venkova a 2,0 mld. Kč na společnou organizaci trhu).

B. Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků

Kraje, obce a dobrovolné svazky obcí získaly v roce 2005 do svých rozpočtů celkem 334,7 mld. Kč, což představuje plnění korigovaného rozpočtu na 98,0 %. Obce a dobrovolné svazky obcí (dále jen „obce“) se na celkových příjmech podílely 68,3 %.

Celkové výdaje územních samosprávných celků byly čerpány ve výši 326,9 mld. Kč, tj. plnění na 94,4 %. Obce se na celkových výdajích podílely 67,8 %.

Bilance příjmů a výdajů krajů a obcí k 31.12.2005 po konsolidaci

v mld. Kč

	Skutečnost k 31.12.2004	Rozpočet 2005			Skutečnost k 31.12.2005
		schválený	po změnách	korigovaný	
Příjmy celkem po opravě	308,87	295,06	329,10	341,46	334,71
Výdaje celkem	317,81	299,89	333,93	346,29	326,91
Saldo příjmů a výdajů	-8,94	-4,83	-4,83	-4,83	7,80

Kraje a obce skončily své hospodaření v roce 2005 převahou příjmů nad výdaji ve výši 7,8 mld. Kč. Kraje vykazují přebytek ve výši 0,9 mld. Kč, obce ve výši 6,8 mld. Kč.

Příjmy a výdaje krajů

Celkové příjmy krajů činily ke konci sledovaného roku 113,5 mld. Kč, z toho přijaté dotace včetně státních fondů poskytnuté krajům ve výši 70,6 mld. Kč.

Kraje vykázaly ke konci roku **daňové příjmy** ve výši 39,6 mld. Kč, tj. plnění na 94,8 % korigovaného rozpočtu. Proti roku 2004 jsou daňové příjmy v důsledku novely zákona o rozpočtovém určení daní více než trojnásobné. Podíl daňových příjmů na celkových příjmech činil v tomto období 34,9 %, což je o 22,4 p.b. více proti předchozímu roku.

Daň z příjmů fyzických osob dosáhla ke konci sledovaného období výše 11,2 mld. Kč (plnění korigovaného rozpočtu na 93,2 %) a **daň z příjmů právnických osob** 11,5 mld. Kč (plnění korigovaného rozpočtu na 111,9 %). Objemově nejvýznamnější je **daň z přidané hodnoty**, která je vykazována ve výši 16,9 mld. Kč (plnění korigovaného rozpočtu na 86,5 %) a tvoří více než dvě pětiny daňových příjmů krajů. Proti roku 2004 daň z přidané hodnoty vzrostla o 11,7 mld. Kč, daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků vzrostla o 7,5 mld. Kč, daň z příjmů právnických osob se zvýšila o 7,8 mld. Kč.

Nedaňové příjmy dosáhly ke konci sledovaného období výši 2,8 mld. Kč, tj. plnění korigovaného rozpočtu na 127,7 %. Proti roku předchozímu se nedaňové příjmy snížily, a to o 0,4 mld. Kč. **Kapitálové příjmy** dosáhly výše 0,4 mld. Kč, více než čtyři pětiny tvoří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku.

Běžné výdaje krajů dosáhly výše 100,6 mld. Kč, tj. 89,4 % z jejich celkových výdajů a proti roku 2004 se zvýšily o 13,8 %.

Kapitálové výdaje krajů se na jejich celkových výdajích podílely 10,6 %, v absolutním vyjádření kraje vykázaly nárůst výdajů na pořízení hmotného a nehmotného investičního majetku o 0,5 mld. Kč.

Příjmy a výdaje obcí

Celkové příjmy obcí dosáhly ke konci sledovaného období 228,5 mld. Kč, což je pokles proti roku 2004 o 19,9 mld. Kč, tj. o 8,0 %. Obce vykázaly plnění rozpočtu po změnách ve výši 105,3 %.

Daňové příjmy obcí vykázaly ke konci roku objem 128,9 mld. Kč, tj. 102,4 % rozpočtu po změnách. Obce vykázaly v absolutním vyjádření ve srovnání s rokem 2004 přírůstek 12,8 mld. Kč. Podíl daňových příjmů na celkových příjmech se proti minulému roku zvýšil o 9,7 %. **Daně z příjmů fyzických osob** dosáhla ke konci sledovaného období výše 36,5 mld. Kč, což je 98,3 % celoročního rozpočtovaného objemu. Proti roku 2004 se jedná o růst ve výši 2,1 mld. Kč. **Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků** činily ke konci sledovaného období 24,7 mld. Kč, tj. plnění rozpočtu na 100,7 %. Ve srovnání s rokem předchozím se výnos daně zvýšil o 1,7 mld. Kč. **Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti** je vykazována v účetnictví obcí v objemu 10,5 mld. Kč, tj. plnění na 95,2 % a ve srovnání s rokem předchozím se výnos daně zvýšil o 0,6 mld. Kč. **Na dani z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů** získaly obce o 0,2 mld. Kč méně než v roce 2004, tj. 1,3 mld. Kč.

Daně z příjmů právnických osob celkem byla zaúčtována u obcí ve výši 33,0 mld. Kč, tj. 111,5 % rozpočtovaného objemu. Ve srovnání s předchozím obdobím je to o 2,8 mld. Kč více. Z toho činí **daň z příjmů právnických osob** 27,4 mld. Kč, tj. plnění na 115,2 %. Výnos **daně z příjmů právnických osob za obce**, kde poplatníkem je obec, činí 5,6 mld. Kč, což představuje plnění rozpočtu na 96,3 %.

Daň z přidané hodnoty činila u obcí 43,2 mld. Kč a byla o 7,0 mld. Kč vyšší proti roku 2004. Výnos **daně z nemovitostí** zůstal na úrovni roku 2004, obce zaúčtovaly do svých příjmů 5,0 mld. Kč.

Do daňových příjmů jsou zahrnuty i **poplatky a odvody v oblasti životního prostředí**. Plnění ve výši 5,2 mld. Kč představuje zvýšení příjmů o 0,6 mld. Kč proti předchozímu roku. Objemově nejvýznamnější položku představují poplatky za likvidaci komunálního odpadu, které dosáhly výše 3,8 mld. Kč. Součástí daňových příjmů jsou **správní poplatky**. Na těchto poplatcích bylo vybráno 3,1 mld. Kč, tj. o 0,6 mld. Kč více proti roku 2004.

Nedaňové příjmy dosáhly výše 23,0 mld. Kč a proti roku 2004 poklesly o 0,5 mld. Kč. Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech činil 10,0 %.

Celkové výdaje obcí ke konci roku 2005 dosáhly výše 221,7 mld. Kč a na celkových výdajích územních samosprávných celků podílejí ve výši 67,8 %. Celkové výdaje obcí byly o 36,5 mld. Kč nižší než v roce 2004. Tato výrazná změna byla způsobena novým školským zákonem, který vstoupil v platnost počínaje lednem 2005 a který zásadně změnil způsob financování přímých nákladů na vzdělání.

Běžné výdaje obcí dosáhly výše 149,7 mld. Kč a tvoří 67,5 % jejich celkových výdajů. Ve srovnání s vývojem v roce 2004 se běžné výdaje snížily o 30,7 mld. Kč. Na celkových běžných výdajích územních samosprávných celků se běžné výdaje obcí podílely 60,8 %.

Kapitálové výdaje obcí se na jejich celkových výdajích podílely 32,5 %, na kapitálových výdajích územních samosprávných celků se podílely 89,1 %. Proti roku 2004 téměř všechny sledované položky poklesly. Úhrn kapitálových výdajů obcí dosáhl objemu 72,0 mld. Kč a byl nižší proti roku 2004 o 5,8 mld. Kč.